

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване
на образователна и научна степен „доктор”

Тема на дисертационния труд: „Изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на малките и средни предприятия (на примера на Република България и Република Турция)“

Автор на дисертационния труд: Сибел Илханова Ахмедова

Изготвил становището: доц..д-р Дарина Маринова Павлова – научна специалност “Икономика и управление”

Относно: Дисертационният труд: „Изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на малките и средни предприятия (на примера на Република България и Република Турция)“.

Като научен ръководител познавам добре процеса на разработване на представения за защита дисертационен труд. Това ми дава основание да направя следните оценки:

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем

В условията на глобализация политиките и програмите на Европейския съюз, свързани с развитието на малките и средните предприятия осигуряват възможности за подобър достъп до финансиране, стимулиране на предприемаческата инициатива, иновативното развитие на МСП, което е от определящо значение за повишаване на тяхната конкурентоспособност.

В този смисъл е и интереса към изследване на въздействието на програмната подкрепа върху конкурентоспособността на МСП. Предвид на това темата е актуална, а чрез решаване на основните задачи, поставени в дисертационния труд има практическа значимост за развитието на българските малки и средни предприятия.

2. Обща оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд в структурно отношение е логически изграден и е подчинен на цялостното разработване на изследователския проблем, на постигането на изследователските задачи, и основната цел. В дисертацията са представени таблици и фигури, които способстват за лесното възприемане на текста и вникване в същността на изследването.

За целите на изследването докторантката е използвала общо 139 литературни източника, в това число 39 на кирилица и 100 на латиница. Те са коректно използвани и цитирани в текста на дисертацията. Тези литературни източници са достатъчно разнообразни и богати за осъществяване на задълбочено научно изследване по дадената тема. Въз основа на това може да се направи извода, че докторантката познава литературата в областта на изследвания проблем. Това е съдействало тя логически да достигне до теоретико-методологически обобщения и обосновани предложения.

По проблемите на дисертационния труд ас. Сибел Илханова Ахмедова има 5 научни публикации – 2 самостоятелно и 3 в съавторство, индексирани в RePEc, EBSCO, ScienceDirect (Scopus).

Авторефератът е структуриран съгласно изискванията и отразява основните части на дисертацията, с което се дава възможност да се очертаят основните научно-приложни и приложни приноси и резултати.

3. Приноси в дисертационния труд

Според мен най-съществените научно-приложни приноси, постигнати в дисертационния труд, са следните:

3.1. В резултат на литературен обзор и анализ са изведени научни обобщения относно формите на програмната подкрепа, техните особености и характеристики, връзката между процеса на програмна подкрепа и постигането на устойчиви резултати в развитието на МСП, и влиянието ѝ върху конкурентоспособността на предприятията, имащи значение за по-нататъшните изследвания в тази област.

3.2. Извършено е задълбочено проучване и анализ на различни научни становища за конкурентоспособността, факторите които влияят върху нейното равнище и методите за оценка и анализ. Въз основа на това са изведени научни обобщения относно същността на конкурентоспособността, като са систематизирани множество фактори на външната и вътрешната среда, оказващи пряко и косвено влияние върху ефективното функциониране на МСП. На това основание е предложено и още едно определение за конкурентоспособност.

3.3. Разработен е методически подход и алгоритъм за оценка, и анализ на конкурентоспособността на МСП в резултат на програмна подкрепа, които да бъдат основа за разкриване на възможности за повишаване на конкурентоспособността им.

3.4. Методическият подход и алгоритъм е използван за сравнителен анализ на конкурентоспособността на МСП в конкретен отрасъл от два региона на две различни икономики с цел формулиране на препоръки за по-ефективно усвояване и управление на средства от програмната подкрепа и повишаване на конкурентоспособността им.

Приложни приноси:

3.5. Предложеният модел е апробиран в МСП, от млекопреработвателната промишленост от СИР, Р България и р-н Сакария, Р Турция. Формулирани са предложения за повишаване конкурентоспособността на МСП в резултат на ефективно усвояване на средства от програмната подкрепа като един от определящите фактори на външната среда.

Посочените приноси са лично дело на докторантката. Те биха могли да се отнесат към следните групи:

- обогатяване, конкретизиране и прецизиране на съществуващи научни знания;
- приложение на съществуващи методи за решение на конкретен проблем с формулирани изводи и препоръки за практиката.

4. Препоръки и критични бележки

Към докторската дисертация и нейния автор мога да направя предложение да задълбочи още практико-приложните въпроси, разработвани в настоящия труд, предвид тяхната актуалност за развитието на МСП.

Необходимо е да подчертая, че дисертационният труд има определени достойнства и общата ми оценка за него е положителна.

Заключение:

Дисертационният труд притежава актуалност и научна значимост. Постигнати са научно-приложни и приложни приноси, които обогатяват научното знание и подпомагат практиката. Дисертационният труд заслужава положителна оценка и отговаря на изискванията за присъждане на исканата научна степен.

Всичко това ми дава основание като научен ръководител да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да **присъдят на докторантката Сибел Илханова Ахмедова образователната и научната степен “Доктор”**.

Варна, 30.06.2017 г.

Изготвил становището:

(доц.д-р Д.Павлова)